

národní
úložiště
šedé
literatury

Voda

CENIA, česká informační agentura životního prostředí
2008

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-295563>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Licence Creative Commons Uveďte původ 4.0

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 25.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

KLÍČOVÁ SDĚLENÍ

Od počátku devadesátých let dvacátého století došlo v České republice k zásadnímu zlepšení jakosti povrchových vod hlavně v důsledku snížení znečištění do nich vypouštěného.

Podstatné snížení znečištění vypouštěného do povrchových vod bylo způsobeno nejen restrukturalizací průmyslu na počátku 90. let. Stejně tak významná byla a je výstavba a rekonstrukce kanalizací a čistíren odpadních vod podporovaná jak ze státního rozpočtu, tak s využitím fondů Evropské unie.

Přestože se jakost povrchových vod v ČR velmi zlepšila, je nadále potřeba věnovat pozornost znečištění živinami a lokálně některými nebezpečnými látkami.

Problematickou se, stejně jako jinde v Evropě, jeví jakost stojatých vod postižených eutrofizací, kde je ke zlepšení zapotřebí delší období a více finančně náročných opatření.

ODKAZY A DALŠÍ INFORMACE

☉ **Komplexní informace o jakosti vod a vodním hospodářství**
Ministerstvo životního prostředí – <http://www.mzp.cz>,
<http://www.ochranavod.cz>
Ministerstvo zemědělství – <http://www.mze.cz>
Český hydrometeorologický ústav – <http://www.chmi.cz>,
<http://voda.chmi.cz/ojv2>
Výzkumný ústav vodohospodářský T.G.M., v.v.i.
– <http://www.vuv.cz>
CENIA, česká informační agentura životního prostředí
– <http://www.cenia.cz>

☉ **Informační portály**
Informační systém VODA – <http://www.voda.gov.cz>
Hydroekologický informační systém VÚV T.G.M.
– <http://heis.vuv.cz>
Portál veřejné správy ČR – <http://geoportal.cenia.cz>

☉ **Informace o infrastruktuře na významných vodních tocích a jakosti vod v nádržích**
Povodí Vltavy, s. p. – <http://www.pvl.cz>
Povodí Labe, s. p. – <http://www.pla.cz>
Povodí Ohře, s. p. – <http://www.poh.cz>
Povodí Odry, s. p. – <http://www.pod.cz>
Povodí Moravy, s. p. – <http://www.pmo.cz>

☉ **Informace o drobných vodních tocích a malých vodních nádržích**
Zemědělská vodohospodářská správa – <http://www.zvhs.cz>

☉ **Informace o povrchových vodách ke koupání a jejich kvalitě**
Ministerstvo zdravotnictví – <http://www.mzcr.cz>

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY

© 2008, CENIA, česká informační agentura životního prostředí

Grafický design: Daniela Řeháková

Tisk: Studio Press s.r.o.

Kontakt:

CENIA, česká informační agentura životního prostředí
Líšeňská 8, 100 05 Praha 10
www.cenia.cz, info@cenia.cz, tel.: +420 267 225 340

Publikace vznikla za finanční podpory Státního fondu životního prostředí České republiky.

Vytištěno na papíře vyrobeném bez použití chloru.

Voda

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY

cenia

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

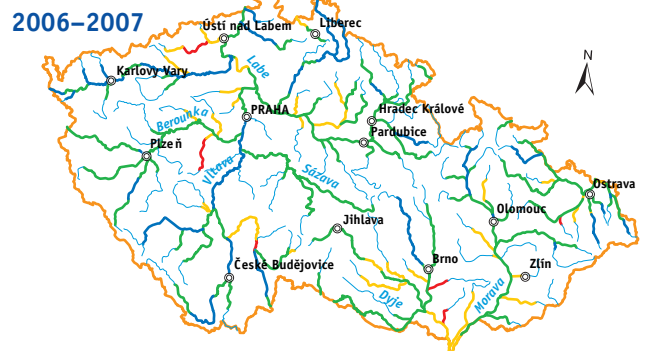
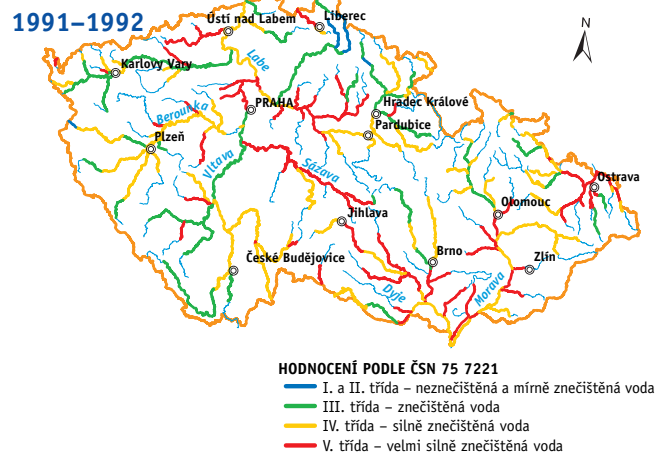
Území České republiky leží na rozvodí tří moří, jsou zde tři hlavní hydrologická povodí – Labe, Odry a Dunaje. Vodní toky z České republiky odtékají na území sousedních států. Kvalita odtékajících vod se sice částečně odvíjí od přírodních podmínek, ale zásadně závisí na zatížení znečištěním z hospodářských činností. Česká republika s vědomím odpovědnosti za snižování znečištění odtékajícího z jejího území vymezila všechny povrchové vody na celém území jako citlivé oblasti, ve kterých musí být splněny požadavky směrnice Rady o čištění městských odpadních vod (91/271/EHS).

VÝVOJ JAKOSTI VODNÍCH TOKŮ

Jakost povrchových vod se od let 1991–1992 výrazně zlepšila. Tradičním nástrojem pro hodnocení jakosti povrchových vod je klasifikace do 5 tříd. Jak je zřejmé z porovnání uvedených map, došlo k posunu jakosti vody v tocích ze IV. a V. kategorie do kategorií I. až III., a to především vlivem významného snížení znečištění vypouštěného z průmyslových a komunálních zdrojů.

Porovnání jakosti vody v tocích ČR, 1991–1992 a 2006–2007

Zdroj: VÚV T.G.M., v.v.i.

Pozn.: Základní klasifikace je souhrnem hodnocení těchto ukazatelů: BSK₅, CHSK_{cr}, N-NH₄⁺, N-NO₃⁻, P_{celk.} a saprobní index makrozoobentosu.

Třídy jakosti povrchových vod podle ČSN 75 7221

I. třída	neznečištěná voda
	ukazatele nepřesahují hodnoty odpovídající běžnému přírodnímu pozadí v toku
II. třída	mírně znečištěná voda
	umožněna existence bohatého, vyváženého a udržitelného ekosystému
III. třída	znečištěná voda
	podmínky pro existenci bohatého a vyváženého ekosystému nemusí být vytvořeny
IV. třída	silně znečištěná voda
	podmínky umožňují existenci pouze nevyváženého ekosystému
V. třída	velmi silně znečištěná voda
	podmínky umožňují existenci pouze silně nevyváženého ekosystému

VIPOUŠTĚNÍ ZNEČIŠTĚNÍ

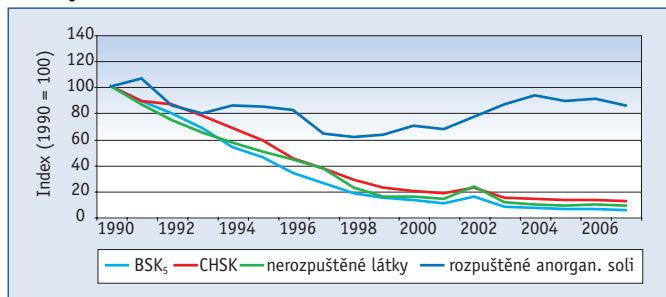
Kromě restrukturalizace průmyslu zejména v první polovině 90. let (zastavení nebo omezení některých výrobních procesů, změny technologií s omezením spotřeby vody i vypouštění odpadních vod) se na zlepšování jakosti vod významně projevil výstavba a rekonstrukce kanalizací a čistíren odpadních vod. Zároveň ke snižování vypouštěného znečištění přispívá uplatňování principu „znečišťovatel platí“, na jehož dodržování dohlíží Česká inspekce životního prostředí.

Přípustné znečištění povrchových a odpadních vod (emisní a imisní standardy), náležitosti povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací jsou stanoveny nařízením vlády č. 229/2007 Sb.

Objem vypouštěného znečištění z bodových zdrojů za období 1990–2007 u biochemické spotřeby kyslíku poklesl o 94,7 %, u chemické spotřeby kyslíku o 88 %, u nerozpuštěných látek o 90 % a u rozpuštěných anorganických solí o 14,6 %.

Vývoj vypouštěného znečištění v ČR vyjádřený jako index k roku 1990, 1990–2007

Zdroj: VÚV T.G.M., v.v.i.

Výstavba čistíren odpadních vod a kanalizačních sítí je podporována z programu financování jak ze státního rozpočtu, tak využitím fondů Evropské unie s cílem splnit do konce r. 2010 požadavky směrnice Rady 91/271/EHS. Jedná se zejména o zajištění takového čištění odpadních vod ve všech aglomeracích ČR o velikosti nad 2000 ekvivalentních obyvatel, aby splňovaly dané požadav-

ky na koncentrace vypouštěných znečišťujících látek. Počet čistíren odpadních vod v ČR se od roku 1990 více než ztrojnásobil (z 626 v roce 1990 na 2065 v roce 2007) a rovněž roste procento obyvatel připojených na kanalizační síť zakončené přiměřeným čištěním odpadních vod. V porovnání s ostatními evropskými zeměmi v období 2001–2004 nedosahoval celkový podíl obyvatel připojených na čistírny odpadních vod v České republice průměru země EU15, jehož hodnota byla na úrovni 80 %. V současnosti je již v ČR připojeno na kanalizaci 80 % obyvatel a 96 % odpadních vod svedených do kanalizace je čištěno.

VÝSLEDKY MONITORINGU JAKOSTI VOD

Monitoring jakosti vody v tocích má v ČR dlouhou tradici. Již v šedesátých letech se ve státní síti sledování jakosti vody monitorovalo cca 200 profilů v rozsahu 15 ukazatelů 12x ročně. Požadavky na monitoring se postupně zvyšovaly; k zásadnímu rozšíření rozsahu monitoringu došlo v posledních letech zavedením situačního a provozního monitoringu podle Rámcové směrnice.

Situační monitoring jakosti povrchových vod probíhá na 111 profilech na významných tocích reprezentujících ucelená větší povodí těchto toků. Monitoring zajišťuje Výzkumný ústav vodohospodářský T.G.M., v.v.i., který je nástupcem Státního ústavu hydrologického, založeného již v roce 1919, tedy rok po vyhlášení Československé republiky.

Provozní monitoring jakosti povrchových vod na 1 287 ostatních profilech (z toho 300 profilů státní sítě) zajišťují Podniky povodí, s.p.

Z rozsáhlého sledování jakosti povrchových vod monitoringem podle Rámcové směrnice vodní politiky (2000/60/ES) z údajů za rok 2007 vyplynulo, že většina toků je znečištěna kovy a specifickými organickými látkami jen mírně. V některých lokalitách, ve kterých bylo zjištěno zvýšené znečištění, svědčí o snižování kontaminace také výsledky monitoringu sedimentů a plavenin. V některých lokalitách však přetrvává zatížení některými obtížně odstranitelnými látkami. Celkově pozitivní vývoj jakosti povrchových vod příznivě ovlivňuje oživení a druhovou skladbu společenstev organismů, což je zjevné i široké veřejnosti na opětovném výskytu druhů ryb náročných na jakost vody.

Přetrvávajícím problémem je zatížení vodních zdrojů živinami (sloučeninami fosforu a dusíku), pocházející jak z bodových zdrojů (i přes cílené uplatňování terciárního stupně v technologii čištění odpadních vod u nových a intenzifikovaných čistíren odpadních vod), tak ze zdrojů difúzních. V letním období to výrazně přispívá, zejména ve vodních nádržích, k rozvoji řas a sinic, což je nejčastějším problémem u lokalit využívaných pro rekreaci vymezených jako vody ke koupání (podle směrnice 2006/7/ES), které průběžně monitoruje Ministerstvo zdravotnictví prostřednictvím hygienické služby.

ČISTĚJŠÍ VODY BEZ HRANIC

K pozitivnímu vývoji jakosti povrchových vod přispívá významně mezinárodní spolupráce, která umožňuje ochranu vodních toků jakožto celků, tj. v rámci jejich přírodních, namísto politických hranic. Koordinované úsilí k nápravě nepříznivého stavu z minulosti zajišťují Mezinárodní komise pro ochranu Labe (MKOL), Mezinárodní komise pro ochranu Dunaje (MKOD) a Mezinárodní komise pro ochranu Odry (MKOO). Dlouhodobou tradici má Česká republika také ve spolupráci se sousedními státy na hraničních vodách, kterou zastřešují bilaterální komise pro hraniční vody.